

Otázka: Ošetřování nemocných se záněty dýchacích cest

Předmět: Biologie

Přidal(a): kuře

Ošetřování nemocných se záněty dýchacích cest, aplikace kyslíku, dechová rehabilitace

ANATOMIE:

Horní cesty dýchací- nosní dutina-cavum nasi, nosohltan-pars nasalis pharingis

Dolní cesty dýchací: hrtan-larynx, průdušnice-trachea, průdušky-bronchy, průdušinky-alveoly, plíce-pulmo

- K výměně dýchacích plynů dochází v plicních sklípcích
- Hlavním dýchacím svalem je bránice
- Při vdechu dokážeme vdechnout (až 500ml kyslíku) a vydechneme oxid uhličitý
- Funkční vyšetření plic se nazývá spirometrie, kdy dokážeme maximální výdech a max. nádech
- Fce dutiny nosní ohřívá, čistí, zvlhčuje
- Zevní dýchání- dochází k výměně plynů mezi zevním prostředím a plícemi
- Vnitřní dýchání- dochází k výměně plynů mezi krví a tkáněmi
- Plíce jsou párový orgán uložen v dutině hrudní

CHARAKTERISTIKA:

Dělí se na:

- Infekční- viry, bakterie, plísně
- Neinfekční- alergie

ZÁNĚTY HORNÍCH CEST DÝCHACÍCH:

RÝMA-RINITIS, ZÁNĚT VEDLEJŠÍCH DUTIN NOSNÍCH- SINUSITIS, ZÁNĚT NOSOSHLTANU-RINOFARINGITIDA, ZÁNĚT PŘÍKLOPKY HRTANOVÉ- EPIGLOTITIS, ZÁNĚT HRTANU-LARYNGITIDA

AKUTNÍ RINITIS:

FAKTORY:

- virové infekce-rinoviry, enteroviry, adenoviry
- alergeny

Klinický obraz: bolest hlavy ne čele, svědění, pálení očí, šumění v uších, kapénky z nosu

Léčba dle věku:

- Smrkání
- Vytírání
- Odsávání - nekapeme do nosu pouze vytřeme štětičkou pokapanou kapky (dekongestiva max 1týden- nasivin, quick..., roztoky mořských solí)

Komplikace: zánět středního ucha, sinusitida

AKUTNÍ RINOFARINGITIDA:

FAKTORY: viry..... Bakterie- Streptokoccus pneumoniae

Inkubační doba: 12hod až dva dny

KLINICKÝ OBRAZ:

- horečka, bolest v krku, bolestivost a zvětšení krčních sliznic, sekrece z nosu
- polykací potíže, bolest vystřelující do uší, nosní neprůchodnost

LÉČBA:

- dodržování klidového režimu, dostatek tekutin, inhalace, medikamentózní léčba
- ATB u bakteriální, antipyretika, vit. C, mukolytika, antitusika, vazokonstrikční léky s lokálním působením

AKUTNÍ SINUSITIDA:

- Infekce jedné, či více paranasálních dutin

PŘÍZNAKY:

- Nosní obstrukce, bolest v obličejové krajině, bolest se zvyšuje při fyzické námaze, pohybu, předklonu, kašli, hojivá hnisavá rýma může přejít až do mozkomíšních blan, zvýšená nosní sekrece, febrilie až subfebrilie

LÉČBA:

- Dodržování klidového režimu, dostatek tekutin, medikamentózní léčba
- ATB, antipyretika, antihistaminika, mukolytika
- Chirurgická- punkce, proplach dutin

AKUTNÍ LARYNGITIDA:

- Převážně virového původu, je recidivující, přenášená kapénkovou infekcí, postihuje děti do 5let

PŘÍZNAKY:

- Noční záchvatovitá inspirační dušnost se stridorem při nádechu
- Úzkost, kašel štěkavý, hlas hrubý, drsný- může se až dusit pocit nedostatku vzduchu
- V pokročilém stádiu cyanóza, zatahování jugula při inspiriu-alární dýchání
- Projevuje se chrapotem až ztrátou hlasu-afonie

FAKTORY:

- Viry- adenoviry
- Baktérie- Haemophilus influenzae

LÉČBA:

- ATB, kortikoidy, antihistaminika, mukolytika-nejlépe v inhalaci, antitusika, antivirotika
- Dát dítěti chladný vzduch- otevřít okno, mrazák-ať to dýchá, pryznicův zábal na krk, oxygenoterapie, inhalace

AKUTNÍ EPIGLOTITIDA:

- Zánět s extrémním otokem příklopky hrtanové, nejčastěji u dětí, může mít velmi závažný průběh až s ohrožením života, bakteriálního původu, onemocnění je nebezpečné zejména ve věku 2-5 let

PŘÍZNAKY:

- Řezavá bolest v krku, spojena s polykacími obtížemi, stagnace slin a hlenů, bledost, apatie, febrilie, dýchání stahované, dušnost se stridorem

LÉČBA:

- ATB, mukolytika, INHALACE, antipyretika, pastilky pro uvolnění bolesti v krku, virotika

TRACHEITIDA:

- Bolest za hrudní kostí

VYŠETŘOVACÍ METODY U VÝŠE NAPSANÝCH NEMOCÍ:

- Anamnéza, fyzikální vyšetření(poslech, pohmat, poklep, pohled), odběry biologického mat., RTG, UZ, punkce

DOLNÍ CESTY DÝCHACÍ:

AKUTNÍ A CHRONICKÁ BROCHITIDA-Z. PRŮDUŠEK, PNEUMONIE-Z. PLIC, TUBERKULOZA

AKUTNÍ BRONCHITIDA:

- virová infekce - navazuje na nachlazení, chřipku
- bakterie

PROJEVY:

- subfebrilie, febrilie, kašel suchý, ale i produktivní, poslechový nález, bolest na hrudníku, dušnost, bolesti kloubu svalů, zvýšená únava

DG:

- poslech, odběr sputa, odběr krve na CRP

LÉČBA:

- mukolytika, expektorancia, antitusiak, zvlhčování ovzduší, antipyretika, ATB, dostatek tekutin, klidový režim, zábaly- jen akrální části těla, ale ne úplně studené

CHRONICKÁ BRONCHITIDA:

PROJEVY:

- kašel přetrvává min. tři měsíce v roce, dva roky po sobě, ranní vykašlávání sputa, vykašlávání hlenu hnisavého sputa, poslechový nález

DG:

- poslech, spirometrie

LÉČBA:

- nekouřit, mukolytika, expektorancia, bronchodilatancia, kyslík, dechová rehabilitace,

pohyb-chůze, plavání...

KOMPLIKACE:

- rozvoj CHOPN, dušnost, zvýšená únava při námaze, ale později i v klidu, cyanóza, selhávání dx. Srdce

PNEUMONIE:

- infekce
  - komunitní (virová infekce, bakteriální infekce)
  - nozokomiální
  - u imunosuprimovaných osob (onkologická onemocnění, AIDS, dlouhodobá léčba kortikoidy...) – také mykózy, prvoci
- aspirace
- inhalace dráždivých látek

ROZDĚLENÍ DLE LOKALIZACE:

- **alární** – postiženo celé plicní křídlo
- **lobární** – postižen jeden lalok
- **segmentální** – postižení segmentu
- **bronchopneumonie** – infiltrát nerespektuje anatomické uspořádání plic (hranice laloků a segmentů)

KLINICKÝ OBRAZ:

- horečka,
- kašel – nejprve suchý, dráždivý, pak produktivní,
- bolesti na hrudi,
- dušnost
  - Mezi další doprovodné příznaky patří:
- bolesti svalů, kloubů
- nevolnost
- zvracení....

DG:

- poslech, pohled, RTG plic, odběr krve FW, CRP, hemokultura, odběr sputa-bakteriologické, kultivace na ATB a citlivost

LÉČBA:

- dodržování klidového režimu, dostatek tekutin
- inhalace,
- **medikamentózní léčba**
- ATB, antipyretika, vitaminy, mukolytika, antitusika, kyslík

BROCHOPNEUMOIE

- Zánět postihuje drobnější okrsky plic- infekce se šíří z bronchů do plicní tkáně

TUBERKULOZA TBC:

PŮVODCE: Mycobakterium Tuberculosis- Kochův bacil

ZDROJ: nemocný člověk, méně často zvíře

BRÁNA VSTUPU: dýchací cesty

PŘÍZNAKY:

- nechutenství, hubnutí únava, subfebrilie, noční pocení, začíná kašel, dušnost není příznakem TBC, bolest na hrudi
- doprovodné příznaky: bolesti svalů, kloubů, nevolnost, zvracení u malých dětí

DG:

- kultivace sputa, tuberkulinková zkouška, RTG plic, CT, magnetická resonance, bronchoskopie, punkce

LÉČBA:

- antituberkulitika- Streptomycin(sledujeme sluch)- musíme odebírat krev na jaterní fce
- je hospitalizovaný 2-3 měsíce

PREVENCE: OČKOVÁNÍ

REŽIMOVÁ OPATŘENÍ:

- klid, dostatek tekutin, více příjem bílkovin, ovoce, jednoduchá strava

LÉČBA:

- klid na lůžku, dostatek tekutin, inhalace, zvlhčování vzduchu
- medikamentózní:
- mukolytika, expektorancia- přes den
- antitusika- spíše na noc
- vitamíny, antipyretika, ATB

APLIKACE KYSLÍKU:

- léčebná metoda, při které je vdechován lék do dýchacích cest přes sliznici
- Účinky do 3min
- Formy: plyny, páry, aerosol
- ÚČEL:- uvolnit svalstvo průdušek za účelem jejich rozšíření, uvolnit hlen z DC, zvlhčit sliznici, dodat léčebnou látku na sliznici DC, snížení, zvýšení sekrece sliznice v DC

DRUHY INHALACÍ:

- Přirozená- hory, příroda,.....
- Umělá- v přístrojích
- Chladná 25-36C ke snížení prokrvení sliznice DC, snížení sekrece v DC
- Indiferentní 36-37C sklidňující účinek
- Teplá- 37-42C zvýšení prokrvení sliznice DC

DRUHY INHALATORŮ:

1. Stolní - kompresové- pracují pod tlakem a nepotřebují vodu, pouze léčebnou látku

-ultrazvukové- na bázi UZ, který pomocí vibrací přeměňuje léčebný roztok v mlhu

2. Ruční(kapesní) - dávkovací ventolín, proventi, berodual,..... spreje

-práškové- diskové- Dikhaler musíme vložit tabletu

Inhalatorium- místnost se zabudovanými mobilními inhalátory v lázeňských zařízeních

OXYGENOTERAPIE:

- Metoda při níž je nemocnému aplikován ve vdechované směsi vyšší koncentrace kyslíku než ve vzduchu

DRUHY KYSLÍKOVÝCH TERAPIÍ:

- Kyslíkové brýle, kyslíková maska, poulsenův katetr, inkubátor, kyslíková krabice, hyperbarická komora

DECHOVÁ REHABILITACE:

- foukání do balonků, do lahve s vodou, do flétny, do různých zdravotnických pomůcek, které oddělení s ním disponuje